

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
ของสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interests หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริการมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติ หน้าที่ใน ตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกร้อย มากกว่า ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำการดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา ในรูปแบบที่ หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำการดังกล่าวมีให้พบเห็น ได้มากในสังคม ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ได้ส่งผลเสียหายให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติก่อให้เกิดการกระทำการที่ผิดจริยธรรม และจะร้ายแรงรุนแรงของเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ แต่เจ้าหน้าที่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติ หน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนตนหรือพวกร้อยเป็นหลัก การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกร้อย ทำให้ การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ

โดยการกระทำการที่เข้าข่ายของผลประโยชน์ทับซ้อน สรุปได้ดังนี้

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ และผลจากการรับผลประโยชน์นั้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง หรือเป็นคู่สัญญา
๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ โดยใช้อิทธิพลหรือ ความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานนั้นหากประโยชน์จากหน่วยงาน
๔. การทำงานพิเศษ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ
๕. การรู้ข้อมูลภายใน และนำข้อมูลไปทำประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น
๖. การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษาเกิด ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน จึงมีแนวทางการจัดการเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน โดยวิเคราะห์จุดเสี่ยงที่ อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จากจุดเสี่ยงที่ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ. กำหนดไว้ ดังนี้

จุดเสี่ยงของผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การปฏิบัติสัมพันธ์กับภาคเอกชน
๒. การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

๓. การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรืออุปกรณ์ในภาคธุรกิจ
๔. การออกแบบ
๕. การให้บริการที่อุปสงค์มากกว่าอุปทาน
๖. การกระจายบรรจุภัณฑ์
๗. การปรับปรุงการลงโฆษณา
๘. การให้เงิน/สิ่งของสนับสนุนช่วยเหลือผู้เดือดร้อน
๙. การตัดสินข้อพิพาท

นอกจากการพิจารณาจุดเดี่ยงดังกล่าวข้างต้นแล้ว ได้นำข้อมูลจากการรายงานผลเรื่องร้องเรียนของสำนักงานฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ มาประกอบการวิเคราะห์จุดเดี่ยงด้วย ซึ่งพบว่าสำนักงานฯ ยังไม่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนแต่อย่างใด

ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงข้างต้นกับบริบทการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานด้านนโยบาย จึงกำหนดจุดเดี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ การประสานงาน การร่วมทำงานกับภาคเอกชน การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง และการรับผลประโยชน์ ซึ่งสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษามุ่งเน้นแนวทางการจัดการเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ทั้งการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและการป้องกันการกระทำความผิดโดยไม่เจตนา หรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารของภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบอันเกิดจากข้าราชการจำนวนมากกระทำความผิดโดยไม่เจตนา ระบบการคิดที่ไม่สามารถแยกเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันได้อย่างชัดเจน

แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

๑. ในการจัดซื้อจัดจ้างทุกครั้ง ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการพัสดุ ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกเวลา วางแผนเป็นกลางกับผู้ขาย ผู้รับจ้าง ผู้เสนองาน ผู้ชนะประมูล หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้ามา มีนิติสัมพันธ์

๒. ผู้บังคับบัญชาพึงควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติงานประพฤติปฏิบัตินตามแนวทางในการปฏิบัติเพื่อตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด

๓. บุคลากรในหน่วยงานต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึก ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกเวลา ทั้งนี้ สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษาได้เปิดช่องทางในการแจ้งกรณีพบรหัสการทุจริตหรือความไม่เป็นธรรมในการปฏิบัติงานในเว็บไซต์หลักของสำนักงานฯ

๔. บุคลากรในหน่วยงานดำเนินการใช้จ่ายเงิน ทรัพย์สินของราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และคำนึงถึงความถูกต้อง ยุติธรรม และความสมเหตุสมผล

๕. การรับของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดให้ยึดหลักการ “ไม่ว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นจะมีค่าเพียงเล็กน้อยก็ไม่ควรรับ เพราะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน หรือพันธะกับผู้ให้ และอาจก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อประชาชน” กรณีมีความจำเป็นต้องรับไว้ เพื่อรักษาไม่ตรี ต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาทันทีเพื่อวินิจฉัยว่าจำเป็นเหมาะสมที่จะรับเป็นสิทธิของตนหรือไม่ หากผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับ ต้องคืนแก่

ผู้ให้ทันที หากคืนไม่ได้ให้ส่งมอบเป็นสิทธิของหน่วยงาน ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ระบุเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

๖. จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเลขานุการศึกษา
๗. ให้ความรู้กับบุคลากรภายในสำนักงานเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๘. ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในงานพัสดุทั้งกับเจ้าหน้าที่พัสดุและบุคลากรในสำนักงานที่เกี่ยวข้อง
๙. เปิดช่องทางการเผยแพร่กฎระเบียบที่เกี่ยวกับงานพัสดุเพื่อให้บุคลากรในสำนักงานได้ศึกษาเรียนรู้และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง